Gemeente Amsterdam

Commissie Beschermwaardige Houtopstanden

Advies aanvraag

Invullen door aanvrager: V&OR	**datum opmaak; 18-2-2025**
Boomsoort wetenschappelijk	Ulmus hollandica 'Commelin'
Boomsoort NL	Hollandse iep (Cv)
Locatie	Herengracht t.h.v. #236
BoomID	GISIB 1158964 GeoVisia 342025
Datum adviesaanvraag	3 maart 2025
Reden adviesvraag	veiligheidskap
Bijlagen	1. Paspoort monumentale boom (zie https://maps.amsterdam.nl/bomen_bijzonder/) 2. Rapportage(s) onderzoeken

Planning

Aanvraag kapvergunning: Nog niet bekend

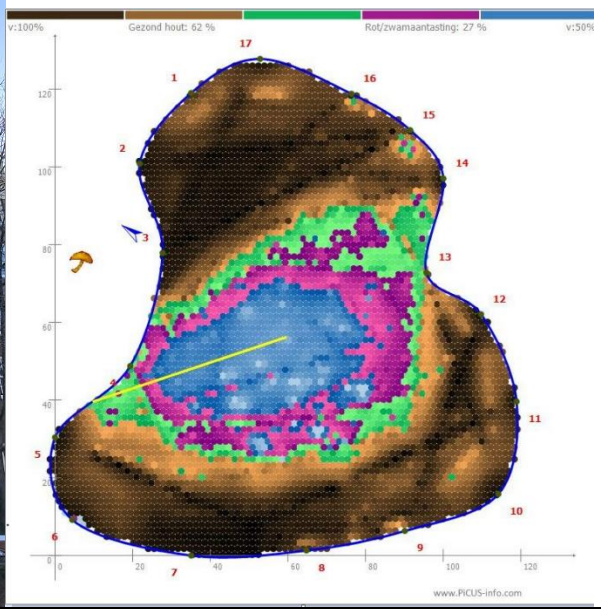
Gewenste moment van uitvoering: binnen 12 maanden

Reden aanvraag kap ~~/ verplant / > 20% snoei*~~

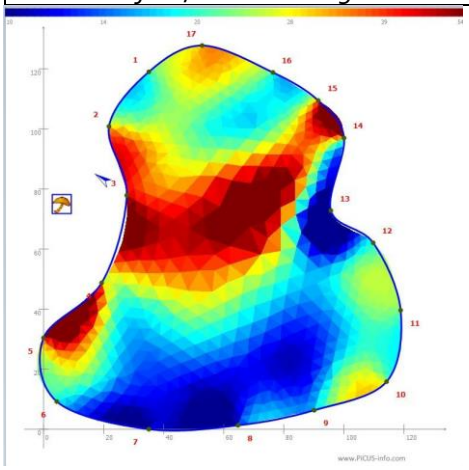
Reden kapaanvraag; uit Nader technisch onderzoek is gebleken dat de boom onveilig is in verband met diverse gebreken.

** doorhalen wat niet van toepassing is*

Overzichtsfoto, Geluidstomogram en Elektro tomogram.

*Het elektrisch veld (bol) gegenereerd door de **Treetronic/ERT** zoekt de weg van de minste weerstand tussen ca. +60 cm boven maaiveld en -50 cm onder maaiveld. De hoogste weerstand (geel tot rood) ligt voor het grootste deel in de kern, overeenkomend het aangetaste deel in het geluidstomogram. Dit betekent dat er waarschijnlijk sprake is van een centrale holte of broos kernhout veroorzaakt door een relatief oude aantasting (parasitaire schimmel). De hoge weerstand die overeenkomt met een hoge dichtheid (MP 14-15, 16-1, 2-3, 4-6 , 9-10 en 11-12) is een gezonde restwand cq. wortelaanlopen. Ter hoogte van de paddenstoelen in de boomspiegel (MP 3-4) is geen lage weerstand aangetroffen. Vermoedelijk tast deze schimmel de stamvoet niet aan.*

***GeluidsTomogram**; Het tomogram laat een centrale rotting zien die aan twee zijdes op termijn gaat doorbreken. Wanneer dit gebeurt zal er een tweedeling ontstaan in de stamvoet. Feitelijk is er nu al onvoldoende restwand die de twee delen met elkaar verbindt.*

Verdere toelichting en meetgegevens staan in de bijgevoegde rapportage.

** doorhalen wat niet van toepassing is*

Zijn er alternatieven onderzocht en zijn daar rapportages van
~~ja /~~ nee*

Dit betreft een boom uit de pilot 5.1, 2, e . D 5.1, 2, e heeft aangegeven dat er vermoedelijk een Ganoderma in de boom zit. Deze schimmel is tijdens dit onderzoek niet visueel aangetroffen. Er is wel een holte aanwezig in de boom. Zie hiervoor de Tomogrambeelden.

Bij projecten: is er een BEA uitgevoerd)
~~ja / nee /~~ n.v.t.*

Samenvatting & conclusie:

Op korte termijn is er nog geen verhoogd risico op stambreuk. Echter, vanwege de ondermijning van de trekzijde van de stamvoet en gezien de omgevingsrisicoklasse en de veiligheidscategorie van de boom dient deze iep verwijderd te worden. De boom is niet duurzaam te behouden vanwege een actieve, parasitaire aantasting.

** doorhalen wat niet van toepassing is*

Gemeente Amsterdam

Commissie Beschermwaardige Houtopstanden

Advies CBH

De Commissie Beschermwaardige Houtopstanden adviseert de vergunning niet te verlenen.
De noodzaak voor het kappen van de boom is onvoldoende aangetoond. De alternatieven voor de voorgenomen ingreep zijn onvoldoende onderzocht en de keuze is niet afdoende onderbouwd.

Onderbouwing:
Bij haar advisering is de commissie gebonden aan de gemeentelijke bomenverordening. Deze stelt in artikel 5, lid 2 dat alleen van het verbod tot vellen van een beschermwaardige houtopstand kan worden afgeweken indien sprake is van zwaarwegende omstandigheden. Naar ons oordeel zijn er onvoldoende zwaarwegende omstandigheden om deze gewenste maatregel(en) te nemen.

De boom is op 3 april 2025 ter plaatse beoordeeld doo 5.1, 2, e 5.1, 2, e Bij deze beoordeling is gebruik gemaakt van klophamer en prikstok.
Het aangetroffen beeld was conform verwachting uit de voorgaande onderzoeken bij deze boom. In de stamvoet is sprake van drie zones met achterblijvende groei en een afwijkende klankkleur bij het kloppen met de hamer. Deze zones zijn in de huidige situatie qua omvang beperkt. Zij worden omgeven door zones met actieve groei wat af te lezen valt aan de groeischeuren in de schors met daaronder licht en nieuw gevormd hout. De groeiontwikkeling past bij de redelijke conditie van deze iep.
De lichte scheefstand en de onevenredig gevormde wortelvoet zijn in deze fase aandachtspunten met het oog op de verdere ontwikkeling van de boom.

Wortelvoet met solide wortelaanlopen en daartussen enkele ingezonken zones waar de groei achterblijft.

** doorhalen wat niet van toepassing is*

Door de aanmaak van nieuw hout op ca. driekwart van de wortelaanlopen en de onderstam is de boom in eerste instantie in staat om de inwendige verzwakking als gevolg van de in eerdere onderzoeken waargenomen schimmelaantasting te compenseren. De verwachting is dat dit proces nog jaren door kan gaan zodat weinig verandert in het krachtenspel. De boom is op basis hiervan als voldoende stabiel beoordeeld met enig toekomstperspectief.

De open springende schors met daaronder jong en nieuw hout duidt op goede groei op wortelaanlopen en onderstam. De boom laat hierdoor zien te kunnen reageren op mechanische belastingen en op verzwakkingen in het houtlichaam als gevolg van aantastingen.

De resultaten uit het nader onderzoek met de Picus geluidstomograaf in combinatie met een elektrische weerstandsmeting spreken dit beeld en deze conclusie niet tegen. De onderzoekers gaan ook uit van een stabiele staat van de boom in de huidige situatie. De onzekerheid zit enerzijds in de verdere ontwikkeling van de aantasting die op twee tegenoverliggende kanten van de stamvoet kan 'doorbreken'. Anderzijds kan hier ook nog een ent-onderstamproblematiek spelen met een extra (verborgen) verzwakking onder het maaiveld. De boom duidt dit bovengronds niet aan, maar er zijn in Amsterdam al vaker iepen omgewaaid die geen duidelijke symptomen van een verzwakking lieten zien.

Om wat dieper gaande informatie en meer uitsluitsel te krijgen wordt voorgesteld om bij deze boom in aanvulling op de eerdere onderzoeken een trekproef uit te voeren waarbij vergeleken met een 'reguliere' trekproef een wat uitgebreidere meetopstelling met extra sensoren wordt toegepast. Het team van Pius

Floris Amsterdam heeft vergelijkbare metingen in de laatste tijd herhaaldelijk uitgevoerd (referentie). Aan de hand van een dergelijke meting kan beter worden ingeschat in hoeverre er sprake is van een verborgen verzwakking in de ondergrond en hoe groot de stabiliteitsreserves van de boom heden zijn.

Vastgesteld in de vergadering van 28-5-2025

Voorzitter

5.1, 2, e

5.1, 2, e 5.1, 2, e

Secretaris

5.1, 2, e

Aanwezig op de vergadering:

5.1, 2, e 5.15.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e

** doorhalen wat niet van toepassing is*